

Fehu'i 5 'OKU FĒFĒ 'ETAU TOHI KAKAI?

LIPOOTI TOHI KAKAI 2026

1. Ko e Siasi' 'i Tonga mo Muli:

Ko e tokolahi fakalūkufua 'o e Siasi' 'i Tonga pea mo e ngaahi Fonua Muli 'i he 2026 ko e toko 41,257, 'a ia ko e kakai tangata 'e 20,328 (49.3 pēseti) pea ko e kakai fefine 'e toko 20,929 (50.7 pēseti). 'I he Vahefonua 'e 6 'i Tonga' na'e fe'unga 'a e tokolahi 'o e Siasi' 'i he ta'u 2026 mo e toko 31,770 pea toko 9,487 'i he ngaahi Vahefonua 'e 3 'i Muli'.

'Oku mahino 'a e tokolahi ange 'a e kakai fefine 'i he kakai tangata' 'o tatau pē 'i he Vahefonua Tonga' mo e Vahefonua Muli'. 'Oku fakafuofua ki he kakai tangata 'e toko 97 ki he kakai fefine 'e toko 100 kotoa pē. Ko e kātoa 'o e ngaahi fāmili 'o e Siasi' 'i he Vahefonua 'i Tonga mo Muli', ko e fāmili 'e 8,594 pea 'oku 'avalisi 'a e tokolahi 'o e mēmipa 'i he fāmili ki he toko 5.

***Tēpile 1:** Ko e Tokolahi Kātoa 'o e Siasi' 'i he ngaahi Vahefonua 'i Tonga mo Muli', Tokolahi 'o e Kakai Tangata' mo e Kakai Fefine' mo e lahi 'o e ngaahi Fāmili' pe 'Api', 2026.*

Siasi / Vahefonua	Tokolahi Kakai Tangata	Tokolahi Kakai Fefine	Tokolahi Kakai Kātoa	Lahi 'o e Fāmili
<u>Tonga</u>	<u>15,648</u>	<u>16,122</u>	<u>31,770</u>	<u>6,701</u>
Tongatapu	11,288	11,784	23,072	4,840
Vava'u	2,343	2,317	4,660	982
Ha'apai	887	903	1,790	388
'Eua	941	929	1,870	402
Niuatoputapu	88	95	183	47
Niuafou'ou	101	94	195	42
<u>Ngaahi Vahefonua 'i Muli</u>	<u>4,680</u>	<u>4,807</u>	<u>9,487</u>	<u>1,893</u>
'Aositelēlia	1,184	1,233	2,417	417
Niu Sila	2,106	2,128	4,234	881
'Amelika	1,390	1,446	2,836	595
<u>Tonga mo Muli</u>	<u>20,328</u>	<u>20,929</u>	<u>41,257</u>	<u>8,594</u>

2. Ko e Siasi' 'i Tonga:

Na'e fe'unga 'a e tokolahi 'o e Siasi' 'i Tonga' mo e toko 31,770 'i he ta'u 2026 ka na'e toko 31,649 'i he 2025. Na'e tupu 'a e tokolahi 'o e Siasi' 'aki 'a e toko 121 mei he ta'u 2025, 'a ia 'oku fakafuofua ki he pēseti 'e 0.4.

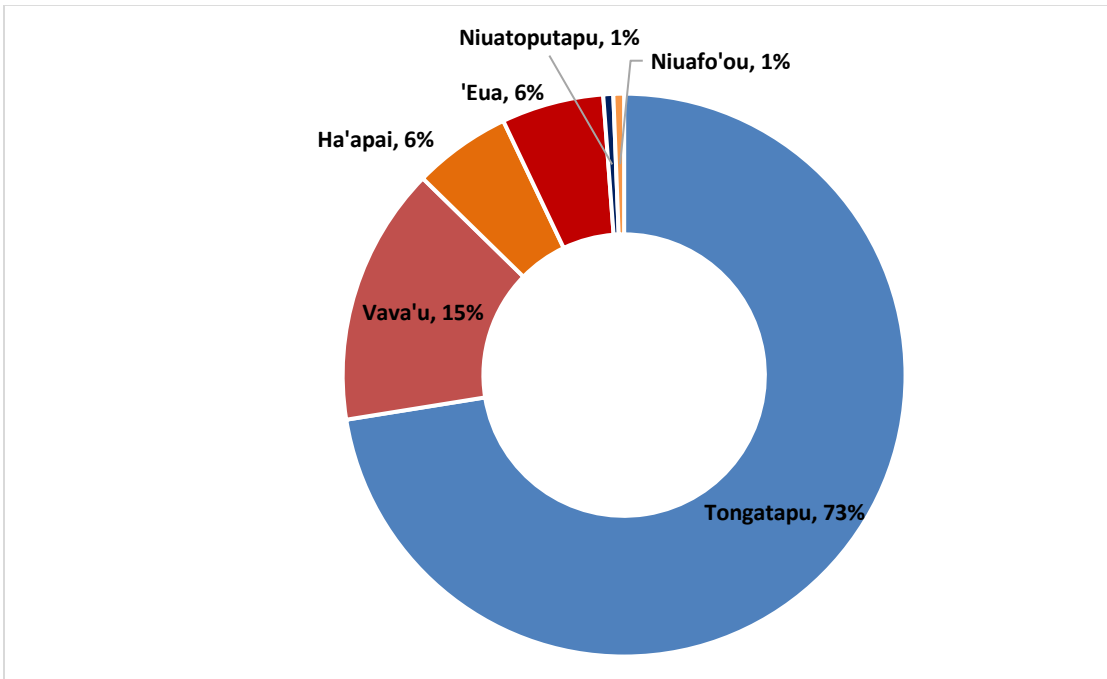
Na'e holo mo e lahi 'o e ngaahi Fāmili pe 'Api' 'i he Siasi' 'aki 'a e fāmili 'e 7 pe ko e pēseti 'e 0.1. Pea ko e ngaahi Vahefonua', na'e holo 'a e tokolahi 'o e Siasi' 'i he Vahefonua Vava'u', Ha'apai pea mo Niua Toputapu 'o hangē ko ia 'oku hā he Tēpile 2.

Tēpile 2: Ko e Tokolahi Kātoa 'o e Siasi' 'i he ngaahi Vahefonua 'i Tonga' mo e lahi 'o e ngaahi Fāmili' pe 'Api' mo e liliu 'i he Tokolahi 'o e Fāmili' pe 'Api' 'i he Siasi' mo e pēseti', 2025 mo e 2026.

Siasi / Vahefonua	Tohi Kakai 2026		Tohi Kakai 2025		Liliu Tokolahi 'o e Siasi (2026 - 2025)	Liliu Tokolahi 'o e Fāmili (2026 - 2025)	Liliu 'i he Pēseti tokolahi 'o e Siasi (2026- 2025)	Liliu 'i he Pēseti lahi 'o e Fāmili (2026- 2025)
	Tokolahi Kātoa	Kātoa 'o e Fāmili	Tokolahi Kātoa	Kātoa 'o e Fāmili				
Kotoa Tonga	31,770	6,701	31,649	6,708	121	-7	0.4	-0.1
Tongatapu	23,072	4,840	22,908	4,830	164	10	0.7	0.2
Vava'u	4,660	982	4,710	990	-50	-8	-1.1	-0.8
Ha'apai	1,790	388	1,811	394	-21	-6	-1.2	-1.5
'Eua	1,870	402	1,842	403	28	-1	1.5	-0.2
Niua Toputapu	183	47	184	49	-1	-2	-0.5	-4.1
Niuafo'ou	195	42	194	42	1	0	0.5	0.0

'Oku hā 'i he Kalafi Fika 1 'a e tokolahi e kakai 'o e Siasi' 'i he ta'u 2026 pea mo e Vahefonua 'oku nau nofo pe Tohi Kakai ai'. Ko Tongatapu, na'e fe'unga mo e pēseti 'e 73 'a e kakai 'o e Siasi' pea hokohoko hifo ai ki he ngaahi Vahefonua kehe' pea taki pēseti 'e 1 'a e tokolahi 'o e Siasi' 'i he Ongongong Niua'.

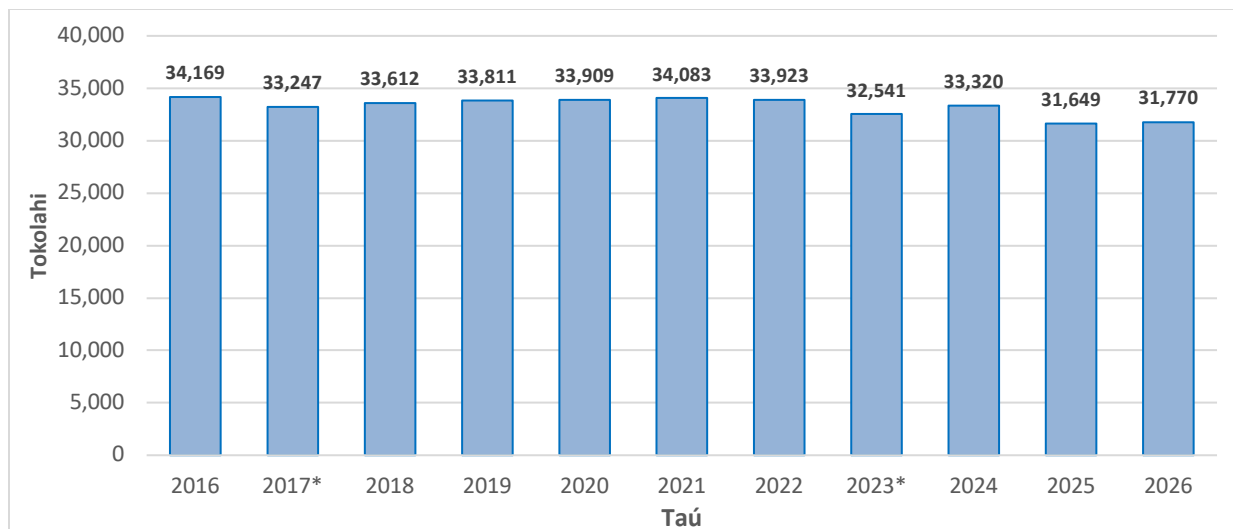
Kalafi Fika 1: Ko e pēseti 'o e Tokolahi 'o e Siasi' 'i he ngaahi Vahefonua 'i Tonga', 2026.

'Oku hā 'i he Kalafi Fika 2 'a e tu'unga 'o e tokolahi 'o e Siasi' 'i he ta'u 'e 10 kuohili' 'o a'u mai ki he 2026. 'Oku fakahaa'i 'e he kalafi' 'a e holo fakalūkufua 'i he vaha'a taimi 2016-2026. Na'e holo 'a e tokolahi' mei he 34,169 'i he 2016 ki he 31,770 'i he 2026 'a ia 'oku'ne fakafongong 'i 'a e holo' 'o fakafuofua ki he pēseti 'e 7. 'I he ta'u 'e 10 ko 'eni', 'oku holo'aki 'a e toko 2,399 pe ko e toko 240 he ta'u.

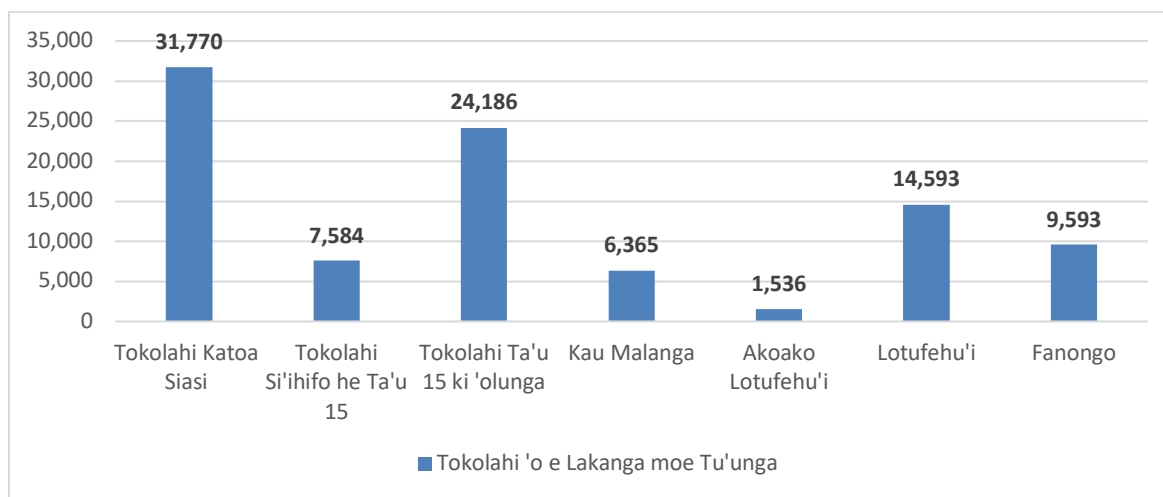
Neongo na'e tu'u ma'u pē 'a e tokolahi' 'i he vaha'a 'o e 2017 mo e 2022, ka na'e holo 'a e tokolahi 'o e Siasi' hili 'a e 2022. 'E lava ke fakahaa'i 'e he 'alunga ko 'eni' 'a e ngaahi ola 'oku'ne fakahā mai 'a e hikifonua ki muli', ngaahi liliu fakatemokāfafi', hiki atu ki ha lotu kehe pea mo e ngaahi 'uhinga kehekehe pē.

Kalafi Fika 2: Ko e Tokolahi 'o e Siasi' 'i he ta'u 2016 – 2026.

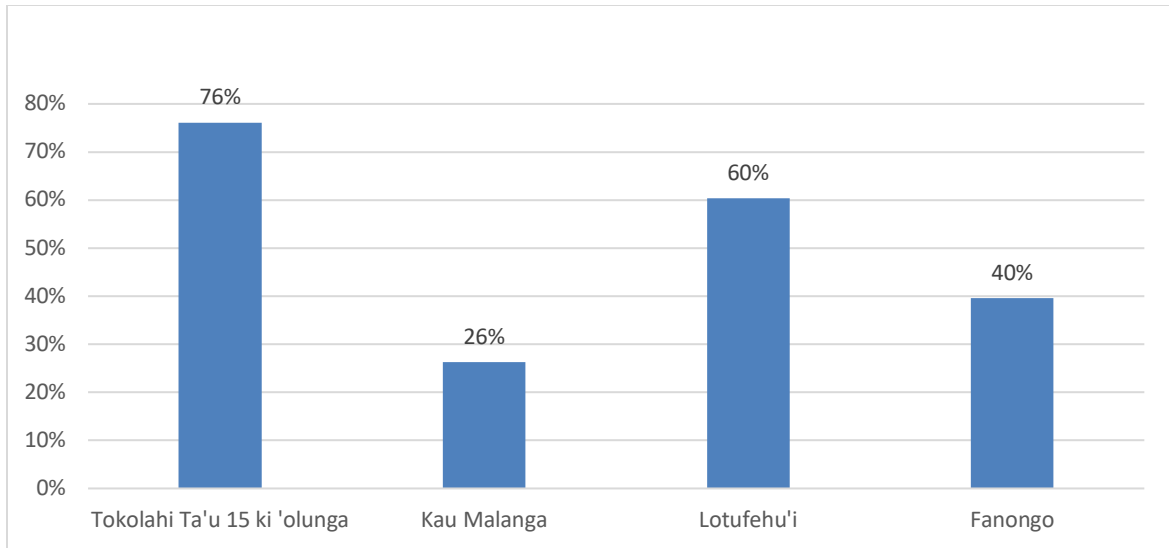

Ko e Tokolahi 'o e Siasi' 'i Tonga', Ta'u Motu'a', Tu'unga' mo e Lakanga', Lotu Fehu'i' mo e Fanongo' 'i he 2026. Ko hono fakaikiiki' 'i he Kalafi Fika 3, pea 'i he Kalafi Fika 4 'oku pēseti 'e 60 'a e tokolahi 'o kinautolu 'oku ta'u 15 ki 'olunga' kuo nau Lotu Fehu'i' 'a ia ko e toko 14, 593. Ko e pēseti ai 'e 26 'o e kau Lotu Fehu'i' ko e kau Malanga. Ko e toko 9, 593 pe ko e pēseti 'e 40 'o e ta'u 15 ki 'olunga 'o e Siasi' 'oku nau kei Fanongo pē 'o hangē ko ia 'oku hā atu he Kalafi Fika 3 & 4.

Kalafi Fika 3: Ko e Tokolahi 'o e Tu'unga' mo e Lakanga', Lotu Fehu'i' mo e Fanongo', 2026.

Kalafi Fika 4: Pēseti 'o e Ta'u Motu'a', kau Lotu Fehu'i' mo e Fanongo', ko e ta'u 15 pē ki 'olunga 2026.

'Oku hā 'i he Tēpile 3 'a e ngaahi 'uhinga kehekehe na'e tupu mo holo ai 'a e Siasi' 'i he 2026. Ko e Tokolahi 'o e Siasi' 'i he 2026 na'e ma'u ia mei he Tohi Kakai 'o e 2025 'a ia na'e toko **31,649**; pea kole mei ai 'a e Kātoa 'o e Holo 'i he 2026 ko e toko 2,478. Ko e ola na'e ma'u mei ai' ko e toko 29,171, tānaki kātoa ki ai 'a e Tupu 'i he 2026 ko e 2,599 'o ma'u ai 'a e Tokolahi Fakakātoa 'o e Siasi' 'i he Vahefonua Tonga' ki he 2026 ko e toko **31,770**.

Tēpile 3: Ko e ngaahi 'uhinga 'o e Tupu mo e Holo 'a e Tokolahi 'o e Siasi', 2026.

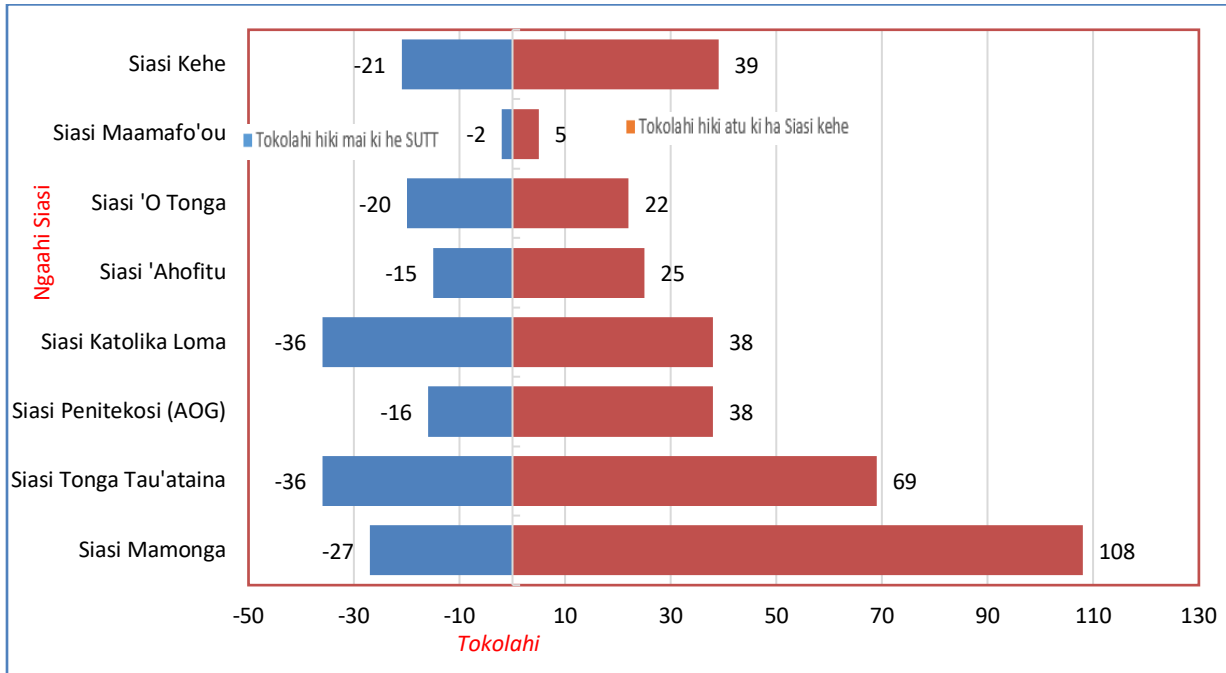
'Uhinga 'o e Tupu'	Kātoa	'Uhinga 'o e Holo'	Kātoa
Tokolahi Pēpē Fo'ou	299	Tokolahi kau Pekia	366
Tokolahi hiki mai mei ha Siasi kehe	173	Tokolahi hiki atu ki ha Siasi kehe	344
Tokolahi hiki mai mei Muli	160	Tokolahi hiki atu ki Muli	387
Hiki mai faka-Siasi	1,265	Hiki atu faka-Siasi	1275
Ngaahi 'uhinga kehe*	702	Ngaahi 'uhinga kehe*	106
Kātoa 'o e Tupu'	2,599	Kātoa 'o e Holo'	2,478

*Oku kau heni 'a e tokolahi na'e 'ikai ke kau he Tohi kakai 2025 'i he ngaahi 'uhinga kehekehe, ko e 'ikai ke palanisi 'a e hiki fakasiasi', hangē ko ia ko e mēmipa na'e 'ikai fakapapau 'i 'a e Potu-Siasi 'oku nau kau ki ai', 'oku kau ai mo e kakai na'e 'ikai fakapapau 'i he ngaahi 'uhinga 'oku hā atu 'i 'olunga'.

Ko e tokolahi 'o e kakai Uēsiliaa kuo nau hiki atu ki ha Siasi kehe 'i he'ene a'u mai ki he 2026, 'oku fe'unga mo e toko 344 fakafehoanaki ia mo e 173 'oku nau hiki mai mei ha siasi kehe. Ko e tokolahi taha 'oku nau hiki atu pea mo hiki mai' ko e kakai mei he Siasi Māmonga'.

'Oku hā e fakaikiiki 'o e tokolahi 'o e ni'ihiki kuo hiki atu mo hiki mai mei he ngaahi Siasi kehé 'i he Kalafi Fika 5.

Kalafi Fika 5: Tokolahi ne hiki atu ki he Siasi kehe mo e Tokolahi 'o e kakai ne hiki mai mei ha Siasi kehe, 2026.

3. Ko e Siasi 'i he Vahefonua Muli':

Ko e Tohi Kakai 'o e 2026, na'e a'utaki mai 'a e ngaahi Vahefonua Muli': Niu Sila, 'Aositelēlia, mo 'Amelika-Hawaii. Na'e takitaha fakahoko pē 'i he takitaha fonua 'o fakatatau ki he'enau founa, pea fakamā'opo'opo 'e he Va'a Tohi Kakai 'a e Siasi'. Ko e fakamatala eni 'o e Tohi Kakai na'e tēnaki mai mei he ngaahi Siasi 'i Muli', pea 'oku hā atu pē 'o fakatatau mo e ngaahi fakamatala na'e tēnaki mai'. 'Oku hā 'i he Tēpile 1 'i 'olunga' 'a hono fakamā'opo'opo 'o e tokolahi 'o e kakai Tangatá mo e Fefiné 'i he ngaahi Vahefonua 'i Muli'.

'Oku hā he Tēpile 4 'a e pēseti mo e tokolahi 'o e kau Lotu Fehu'í mo e 'Ikai Lotu Fehu'í' pe Fanongo' mei he ngaahi Vahefonua 'i Muli'.

Tēpile 4: Tokolahi mo e pēseti 'o e kau Lotu Fehu'i' mo e 'Ikai Lotu Fehu'i' pe Fanongo' 'i he Vahefonua Muli'.

Vahefonua 'i Muli	Famili	Lotufehu'i	'Ikai Lotufehu'i	Tokolahi katoa	% Lotufehu'i
'Aositelēlia	417	694	1,306	2,000	35
Nu'u Sila	881	1,671	2,563	4,234	40
'Amelika-Hawaii	595	894	1,942	2,836	32
Kātoa	1,893	3,259	5,811	9,070	36

4. Ko e ngaahi me'a ke fakatokanga'i 'i he Tohi Kakai 2026:

Tupu mei he 'alu ke lahi ange 'a e fehikitaki' mo e 'ikai ma'u ha lēkooti 'o e kakai tokolahi 'i he Siasi', 'oku mahu'inga 'aupito ke toe maau ange 'a hono fakamā'opo'opo mai 'o e Tohi Kakai' mei he ngaahi Siasi fakakolo' 'o hangē ko e fehikitaki 'a e kakai 'o e Siasi' mei he Siasi ki he Siasi, ke kakato hono hiki mai 'a e fāmili mo e mēmipa 'o e Siasi', kakato mo tonu 'a e ngaahi fakamatala kotoa pē 'oku tānaki' 'o tatau pē ki he Vahefonua Tonga' mo Vahefonua Muli'. Ko e founa ke fakamā'opo'opo'aki 'a e Tohi Kakai' 'oku kei fiema'u pē ke toe maau ange.

5. Me'a kehe:

'Oku fai e fokotu'utu'u ke fakahoko e Tohi Kakai Lahi fakata'u 5 'a e Siasi' 'i he 2027. 'I he taimi tatau, 'e fakahoko e Tohi Kakai 'a e fonua' 'i Nōvema 30, 2026 'i he kaveinga ko e **'Our People, Our Blessings, Our Census'**. 'Oku ou fie fakahoko atu e poupu 'a e 'Ofisi Tohi Kakai 'a e Siasi' ki he Tohi Kakai 'a e fonua' mo fakalotolahi ki he kakai 'o e Siasi' ke kau ki he Tohi Kakai 'a e fonua'. 'E 'aonga pē mo e fakamatala 'e tānaki 'i he Tohi Kakai ko ia' ke fakalahi'aki e ma'u'anga fakamatala ki he 'etau ngaahi fiema'u faka-Siasi'.

6. Fakamālō:

'Oku 'oatu 'a e fakamālō loto-hounga'ia mo'oni mei he va'a ngāue'ni ki he 'Eiki Palesitēni 'o e Siasi', Sekelitali Lahi' mo e kau Faifekau 'o e Siasi', kau Sētuaata mo e kakai 'o e Siasi' 'i he tataki mo e poupu kotoa pē ki hono fakahoko e Tohi Kakai 'o e 2026. 'Oku 'oatu foki mo e fakamālō lahi ki he Sea mo e kau mēmipa 'o e Kōmiti Tohi Kakai Si'i', pehē ki he kau ngāue 'a e va'a ngāue'ni 'i he fakamaileua kuo mou fakahoko' 'o ikuna ai 'a e fatongia fakamā'opo'opo 'o 'etau Tohi Kakai' ki he ta'u'ni.

‘Oku ‘oatu heni mo e fakamālō ki he Pule ‘o e Potungāue Sitetisitika ‘a e Pule‘angá, Sione Fo‘i‘akau Lolohea, ki he tokoni kotoa pē mo e pou pou ki he ngāue ‘a e Tohi Kakaí. ‘Ikai ngata aí, ka ko e toe tokoni mai ‘a e Potungāue’ ke paaki ‘a e peesi ‘o e Tohi Kakai 2026 ki he ‘Āsenita’. Fakatauange ke kei lāngilangi‘ia ai pē hotau ‘Eikí ‘i he ngāue mateaki kuo mou fakahokó.

Rev. Tevita Ngūngūtau Tapueluelu

Ko e Taki ‘o e Va‘a Tohi Kakai ‘a e Siasi’.